

Senioren

aan het woord

Herentals

voor en door ouderen

Inleiding

We worden met z'n allen een dag ouder, gelukkig maar.

Binnen Herentals neemt de oudere bevolkingsgroep steeds toe (47,6% van de totale bevolkingsgroep in Herentals in 2023) . Daarom vinden wij, als seniorenoverleg van Herentals, het belangrijk om advies te geven aan de volgende bestuursploeg. Het advies wordt gegoten in een beleidsplan voor en door "het grijze goud". Dit beleidsplan dient als werkdocument voor ons ouderenbeleid, waarin we een visie, doelstellingen en een leeftijdsvriendelijke samenleving proberen te creëren.

In 2023 is de stuurgroep aan de slag gegaan met het bepalen van de thema's. Deze vraag hebben we gesteld aan iedereen die zich betrokken voelde. Hieruit zijn een aantal hoofdthema's voortgevloeid: mobiliteit, wonen, digitalisering én kwaliteitsvolle en betaalbare ouderenzorg. Vervolgens hebben we in het najaar gesprekstafels georganiseerd in groot Herentals zodat we de thema's konden verdiepen. Daarnaast werd er ook een stem gegeven aan de bewoners van de Herentalse woonzorgcentra.

We geven u graag de belangrijkste cijfers mee die aantonen dat onze bevolkingsgroep alleen maar toeneemt.

Naar verwachting zal het aantal inwoners vanaf 65 jaar in het Vlaams Gewest tegen 2030 bijna 1,47 miljoen bedragen, wat een toename van 22% betekent ten opzichte van 2022.

Binnen Vlaanderen zijn er aanzienlijke lokale verschillen. De grootste groei van de 67-plus bevolking wordt verwacht in de Noord-Limburgse gemeenten en de Antwerpse Kempen. In Herentals bijvoorbeeld, zal het aantal 67-plussers naar verwachting met 32% stijgen tegen 2030 ten opzichte van 2020.

Bron:

<https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/bevolking/bevolkingsvooruitzichten-67-plussers> + sterke gemeentelijke verschillen

Volgens de voorspellingen van het Planbureau zal het aantal van Vlaamse ouderen de komende vijftig jaar nog sterk groeien. Er wordt een opmerkelijke stijging verwacht in de groep van hoogbejaarden vanaf 2030. Tegen 2030 zullen er naar schatting bijna 243.000 85-plussers zijn in het Vlaams Gewest. Dat is een groei van 16% tegenover 2020. Tegen 2040 zullen er naar schatting 344.000 85-plussers zijn. Dat is een stijging van 41% tegenover 2030. Vandaag tellen we ongeveer 226.000 85-plussers. Tegen 2050 zal het aantal 85-plussers (bijna) verdubbelen naar ongeveer 475.000.

In 2023 waren er in Herentals per honderd mensen van 65 jaar en ouder 28,2 mensen van 80 jaar en ouder.

Bron:

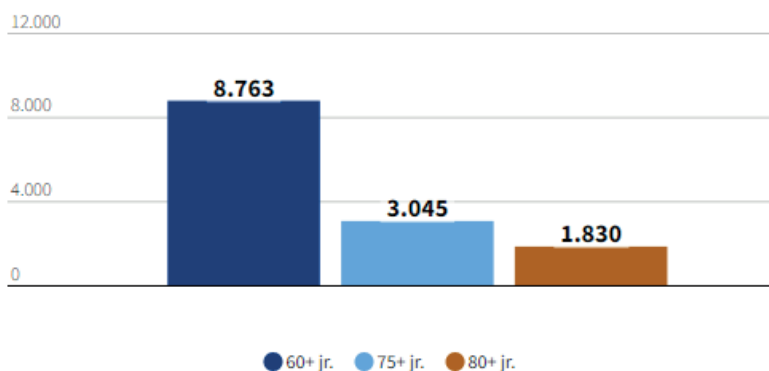
<https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/bevolking/bevolkingsvooruitzichten-67-plussers>, "Groei van aantal 67- tot 84-jarigen versterkt"

<https://statbel.fgov.be/nl/themas/bevolking/bevolkingsvooruitzichten#panel-14>

Excel-files Statbel (PopRegNL)

Senioren en ouderen naar leeftijdsgroepen

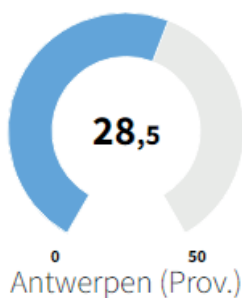
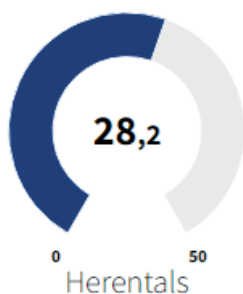
Herentals, aantal

Rijksregister | 2023

Interne vergrijzing

per 100

Rijksregister | 2023

Een ambitieus ouderenbeleidsplan

Met genoeg presenteert het seniorenoverleg u dit ouderenbeleidsplan voor onze stad. Een ouderenbeleidsplan voor én door senioren in al zijn diversiteit. Dit ouderenbeleidsplan is tot stand gekomen aan de hand van gesprekstafels alsook individuele gesprekken, met vertegenwoordiging uit de deeldorpen én bewoners uit de verschillende woonzorgcentra. Allemaal burgers die graag hun stem wilden laten horen om het lokaal bestuur te adviseren hoe om te gaan met de groeiende uitdagingen en kansen die gepaard gaan met de vergrijzing van onze samenleving. De vergrijzing is niet slechts een demografisch fenomeen; het is een verandering die ons dwingt om ons beleid, onze diensten en onze gemeenschap opnieuw te bekijken en aan te passen om tegemoet te komen aan de behoeften van onze oudere inwoners. Dit beleidsplan dient als een blauwdruk voor het ouderenbeleid, waarin we onze visie, doelstellingen en strategieën uiteenzetten om het welzijn van senioren te bevorderen en een leeftijdsvriendelijke gemeenschap te creëren.

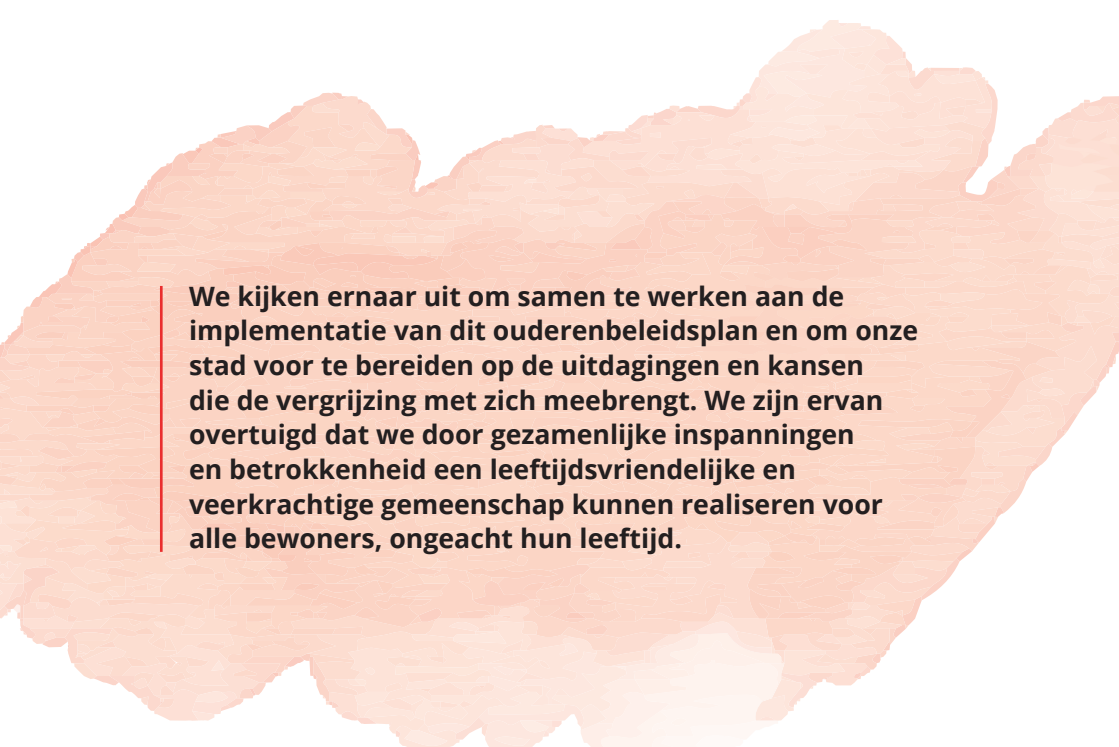
Als onderdeel van ons streven naar een leeftijdsvriendelijke gemeenschap erkennen we het belang van toegankelijke en veilige mobiliteit voor senioren. Mobiliteit is essentieel voor het behoud van de autonomie, de sociale participatie en het algemene welzijn van senioren. Onze visie op mobiliteit voor senioren omvat verschillende aspecten die bijdragen aan het creëren van een omgeving die geschikt is voor alle leeftijden.

Daarnaast streven we naar een inclusieve en ondersteunde gemeenschap waarin senioren comfortabel en met waardigheid kunnen leven, ongeacht hun leeftijd, gezondheidstoestand of financiële situatie. We willen werken aan zorgzame buurten en wijken die senioren ondersteunen om actief deel te nemen aan het gemeenschapsleven. Daarnaast benadrukt het principe van levensbestendig wonen en “Moving in time to age well in place” (op tijd verhuizen zodat je kwaliteitsvol oud kan worden in je eigen buurt) het belang van het creëren van een omgeving waarin mensen in elke levensfase volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Hierbij is het cruciaal om te sensibiliseren en te investeren in infrastructuur en

voorzieningen die het mogelijk maken dat mensen zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven.

We streven ernaar om een hulp- en dienstverlening te creëren die toegankelijk, respectvol, inclusief en van hoge kwaliteit is voor alle senioren, ongeacht hun achtergrond of financiële situatie. Mensen die nog geen toegang hebben tot formele zorg- en hulpverlening trachten we via outreachend werk toe te leiden naar een gevarieerd zorgaanbod dat aansluit bij diverse behoeften en voorkeuren van senioren.

In onze steeds meer gedigitaliseerde samenleving erkennen we het potentieel van technologie om het leven van senioren te verbeteren en hun toegang tot informatie, diensten en sociale verbindingen te vergroten. Tegelijkertijd realiseren we ons het belang van het behouden van persoonlijk contact en het voorkomen van digitale uitsluiting onder senioren. Onze visie op digitaliseren voor senioren omvat daarom het streven naar een goede balans tussen digitalisering en persoonlijk contact, waarbij technologie wordt ingezet als een aanvulling op, maar geen vervanging van, menselijke interactie.

We kijken ernaar uit om samen te werken aan de implementatie van dit ouderenbeleidsplan en om onze stad voor te bereiden op de uitdagingen en kansen die de vergrijzing met zich meebrengt. We zijn ervan overtuigd dat we door gezamenlijke inspanningen en betrokkenheid een leeftijdsvriendelijke en veerkrachtige gemeenschap kunnen realiseren voor alle bewoners, ongeacht hun leeftijd.

Thema 1: mobiliteit

Onze visie:

We geloven dat mobiliteit essentieel is voor het behoud van zelfredzaamheid en het actief kunnen deelnemen aan het sociale leven. Daarom streven we naar een infrastructuur die niet alleen veilig is voor alle weggebruikers, maar ook bevorderlijk is voor hun mobiliteit. We streven naar een samenleving waarin elke weggebruiker een plaats krijgt én zijn plaats kent om zich veilig te kunnen verplaatsen. We streven naar infrastructuur die is aangepast aan verschillende soorten weggebruikers. Veiligheid staat hierbij voorop. We erkennen de verantwoordelijkheid die iedere weggebruiker heeft om bij te dragen aan een veilige verkeersomgeving. Zo streven we naar een omgeving waarin iedereen zich veilig, zelfredzaam en verbonden voelt.

Onze voorstellen:

1. Infrastructuurverbeteringen

Investeer in het aanpassen van bestaande infrastructuur en het ontwerpen van nieuwe infrastructuur die rekening houdt met de diverse behoeften van alle weggebruikers. Naast het aanpassen en vernieuwen ervan dient het stadsbestuur te blijven focussen op het goed onderhouden van de weginfrastructuur. Dit kan bijvoorbeeld door:

- de installatie van verkeerslichten met langere groentijden voor senioren,
- het aanleggen van bredere stoepen en oversteekplaatsen zodat ook rolstoelen, rollators en kinderwagens zich gemakkelijker kunnen verplaatsen,
- verlaagde stoepranden aan oversteekplaatsen en de hellingsgraad van stoepen aanpassen om de toegankelijkheid te verbeteren,

- het optimaliseren van de verlichting om de herkenbaarheid van weginfrastructuur te bevorderen,
- het verbeteren van de zichtbaarheid van verkeersborden en markeringen.

We denken daarnaast aan de brug over het Albertkanaal op de Herenthoutseweg. Hier is er geen duidelijkheid voor de weggebruiker waar wie zich moet bevinden op de weg. Daarnaast zijn er putten in het wegdek ontstaan, na heraanleg van de asfalt op de Herenthoutseweg. Ook denken we aan de smalle en oneffen voetpaden in de Molenstraat en de Nonnestraat.

2. Verbeteren van rust- en ontmoetingsplekken

Erken het belang van rust- en ontmoetingsplekken voor iedereen. Investeer in onderhoud van bestaande rustbanken en plaats nieuwe banken op strategische locaties. Deze plekken dienen niet alleen als rustpunten, maar ook als sociale ontmoetingsplaatsen, waar bewoners verbinding kunnen maken en sociaal isolement kunnen doorbreken.

3. Toegankelijkheid van openbaar vervoer

Het stadsbestuur moet blijvend investeren in het openbaar vervoer. Ga in overleg met de NMBS en De Lijn om de toegankelijkheid en bereikbaarheid van hun diensten te verbeteren, met bijzondere aandacht voor de herinrichting van bepaalde haltes. Streef ernaar om haltes te voorzien van:

- rolstoeltoegankelijke perrons,
- duidelijke markeringen,
- voldoende verlichting.

Door samen te werken aan de herinrichting van deze haltes en de stationsomgeving, waarborgt het stadsbestuur de mobiliteit van alle burgers en creëert het een inclusieve en leefbare stad.

Thema 2: wonen

Onze visie:

We streven naar zorgzame en warme buurten waar ondersteuning een vanzelfsprekendheid is. Het is belangrijk om te bouwen aan sterke netwerken waarin mensen elkaar kennen, begrijpen en ondersteunen, ongeacht leeftijd of achtergrond. Essentieel is om te investeren in levenslang wonen, waarbij iedereen de mogelijkheid heeft om in zijn of haar vertrouwde omgeving te blijven, met toegang tot betaalbare huisvesting.

Keuzemogelijkheden moeten centraal staan, waarbij iedereen de vrijheid heeft om zijn of haar leven vorm te geven zoals gewenst. De aanwezigheid van basisvoorzieningen voor iedereen, zodat niemand wordt uitgesloten van essentiële diensten en faciliteiten, moet nagestreefd worden.

Een actieve betrokkenheid vanuit het bestuur is noodzakelijk. Het bestuur draagt de verantwoordelijkheid om een omgeving te creëren waarin intergenerationeel wonen wordt gestimuleerd, waarbij verschillende leeftijdsgroepen samenleven en van elkaar leren.

Door het bevorderen van sociale cohesie en verbondenheid binnen onze gemeenschap. Dankzij zorgzame buurten, waar iedereen levenslang kan en mag wonen, pakken we eenzaamheid aan. Door samen te werken en elkaar te ondersteunen, bouwen we aan een inclusieve en veerkrachtige samenleving waarin iedereen zich thuis voelt.

Onze voorstellen:

1. **Professionele ondersteuning en behoud van projecten rond zorgzame buurten**

Zorg ervoor dat projecten rond zorgzame buurten blijven bestaan. Professionele ondersteuning is van essentieel belang

in kader van buurtgerichte zorg en zorgzame buurten. Zorg daarom voor een medewerker buurtgerichte zorg waarin de buurtbus een vaste plaats krijgt.

2. Zet in op levenslang wonen

Het lokaal bestuur moet een lange termijnvisie over levenslang wonen opstellen en dat perspectief haalbaar en betaalbaar maken voor onze bewoners. Bij bouwaanvragen en bouwprojecten moet levenslang en aangepast wonen als een belangrijk aandachtspunt meegegeven worden. Zorg er bovendien voor dat burgers vanaf de start van de bouw van hun huis voldoende geïnformeerd zijn over levenslang wonen aan de hand van brochures en infomomenten.

3. Breid het aanbod van verschillende woonvormen uit

Er is te weinig aanbod van verschillende woonvormen in Herentals. Het aanbod moet ruimer worden met de nodige reglementering hierrond. Zorg er bovendien voor dat burgers ruim geïnformeerd worden over de verschillende woonvormen die momenteel al mogelijk zijn in het kader van alternatieve woonvormen zoals kangoeroe wonen, zorgwonen, co-housing, kleinschalige woonprojecten in de vertrouwde buurt,

Thema 3: zorg

Onze visie:

Kwaliteitsvolle ouderenzorg is gericht op het creëren van een omgeving waarin wij als senioren de best mogelijke zorg en ondersteuning ontvangen. Senioren wensen een garantie van betaalbaarheid, beschikbaarheid, bereikbaarheid en voldoende zorg- en hulpverleningsaanbod om te voldoen aan de groeiende behoeften als gevolg van de vergrijzing van de bevolking.

Onze voorstellen:

1. Onderhoudsplicht

De onderhoudsplicht van kinderen ten overstaan van hun ouders bij opname in een woonzorgcentrum wordt in Herentals zeer beperkt of zelfs helemaal niet toegepast. Wij, senioren, vragen de garantie dat de huidige regeling behouden blijft. Allereerst worden familieconflicten vermeden doordat kinderen niet worden belast met financiële verantwoordelijkheden. Dit bevordert een harmonieuze familierelatie en respecteert de individuele waardigheid van alle betrokkenen. Bovendien wordt de noodzaak voor senioren om naar een woonzorgcentrum te verhuizen niet vertraagd door financiële afhankelijkheid van hun kinderen. Dit beleid maakt zorg toegankelijk voor iedereen.

2. Investeer in meer kwalitatief personeel

Gezien de toenemende vergrijzing van de bevolking, erkennen we het belang van een voldoende groot aanbod van zorgprofessionals, mantelzorgers en ondersteunend personeel. Investeer daarom in de opleiding en werving van gekwalificeerde professionals, terwijl we ook methodieken ontwikkelen om mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen en te waarderen.

3. Betaalbaarheid van zorg

De prijs van hulpverlening is onbetaalbaar geworden. Senioren kunnen minder beroep doen op thuiszorg, ambulante zorg of residentiële hulp. Zorg ervoor dat zorg voor senioren voor iedereen betaalbaar is door slimme en goedkope manieren te vinden om de kosten te beperken voor senioren en hun families. Denk na over nieuwe manieren om geld te krijgen, zoals samenwerkingen tussen overheid en bedrijven, en subsidies voor mensen met lagere inkomens,

4. Beschikbaarheid van zorg

De beschikbaarheid van zorg is een cruciale factor voor het mogelijk maken van kwalitatief thuis wonen op lange termijn. Zorg ervoor dat er geen tekort ontstaat aan tandartsen, huisartsen, apothekers, thuisverpleegkundigen enzovoort door de snelle toename van het aantal senioren de komende jaren. Dit is een uitdaging die dringend moet worden aangepakt.

5. Outreachend werken

Onze senioren geraken vaak niet bij de gepaste hulp- en dienstverlening. Het is belangrijk om als dienst ook naar de senior toe te gaan om hen te ondersteunen in hun rechten en plichten. Zet meer in om de dienstverlening tot bij de mensen te brengen. Het verruimen van het bezoekersproject, het bestendigen en ontwikkelen van vernieuwende initiatieven van buurtgerichte zorg, zoals de buurtbus en buurtzorgproject van wijkcentrum De Gagel, is daarom van belang.

Thema 4: digitalisering

Onze visie:

We streven naar een evenwicht tussen de voordelen van digitalisering en het behoud van essentiële aspecten zoals persoonlijk contact en veiligheid. We zetten ons in om digitale inclusiviteit te bevorderen en ervoor te zorgen dat senioren met vertrouwen en gemak gebruik kunnen maken van digitale technologie zonder het gevoel van uitsluiting en desinformatie.

Onze voorstellen:

1. Behoud van persoonlijk contact

Zorg ervoor dat eigen diensten voldoende bereikbaar zijn voor Herentalse burgers (via onthaalmedewerkers of telefonisch bereik) en vermijd dat afspraken enkel online kunnen gemaakt worden. Het is een utopie om te denken dat nu of in de toekomst alle doelgroepen mee kunnen met de digitalisering. Persoonlijk contact gaat niet alleen over het uitwisselen van informatie, maar ook over het ondersteunen van individuen op een menswaardige manier.

2. Informeren van burgers

Voor vele senioren en andere kwetsbare burgers blijft de stadskrant de belangrijkste informatiebron. Zet hierop in en maak van de stadskrant een ruim, duidelijk en kwaliteitsvol informatiekanaal voor iedereen. Vermijd het dubbel gebruik van foto's en beelden zodat er meer ruimte is voor een informatieve tekst.

3. Veiligheid in kader van digitalisering

Informeer burgers zo ruim mogelijk over de snel veranderde wereld van de digitalisering. Naast de digipunten moet er een ruim aanbod komen van vorming en infomomenten dat

ervoor zorgt dat senioren en andere kwetsbare groepen zich voldoende veilig voelen om gebruik te maken van de digitale wereld. Hierbij denken we aan gebruik van bankapps, digitale betaalsystemen, cybercriminaliteit, enz.

Slot

In ons ouderenbeleidsplan is toegankelijke en veilige mobiliteit essentieel voor een leeftijdsvriendelijk Herentals. Het is belangrijk om zo lang mogelijk zelfstandig en veilig te kunnen deelnemen aan alle activiteiten van het dagelijks leven. Uiteraard moet de plaats waar je woont een veilige plek zijn. Dit wil zeggen dat ongeacht je leeftijd, gezondheid of financiële situatie je comfortabel en waardig moet kunnen leven. In een buurt moeten senioren actief kunnen deelnemen. Daarom is het belangrijk dat de omgeving voldoet aan alle voorwaarden om aangenaam te kunnen wonen en leven, waar burens elkaar kennen en op elkaar kunnen terugvallen. De hulp- en dienstverlening moet toegankelijk zijn voor iedereen. Digitalisering en individueel contact gaan tegenwoordig hand in hand. Menselijk contact mag daarom niet verdwijnen. Het is belangrijk dat de hulp- en dienstverlening ook naar de buurt komt, zodat ontmoeting kan ontstaan en mensen met een hulpvraag een antwoord kunnen krijgen of doorverwezen worden.

Als seniorenoverleg willen we dat dit ouderenbeleidsplan opgenomen wordt in de dagelijkse werking van stad Herentals, door de juiste keuze van de komende bestuursploeg. Uiteraard ligt niet alle verantwoordelijkheid bij de politici, ook onze Herentalse senioren kunnen hun steentje bijdragen. Deze bijdrage kan het best tot stand komen wanneer wij, “het grijze goud”, de ondersteuning vanuit professionele hoek krijgen die wij verdienen. We zijn ervan overtuigd dat we samen in Herentals een mooi verhaal kunnen schrijven.

Lokale besturen staan voor een grote uitdaging. De stroom van geldmiddelen vanuit de overheid staat onder druk waardoor lokale besturen nog meer efficiënt en creatief zullen moeten omspringen met het beschikbare budget. Dit terwijl burgers meer kwaliteit en meer efficiënte dienstverlening verwachten. Inzetten op burgerparticipatie en op het effectief betrekken van senioren bij het realiseren van bepaalde kernopdrachten is een must. Een van de uitdagingen zal erin bestaan om hun stem van een gelijkwaardig belang te maken als de stem vanuit andere stakeholders. De senioren van vandaag zijn niet meer de senioren van vroeger. Ze zijn rebelser, willen zo lang mogelijk autonoom en actief blijven. Senioren willen hun eigen stem laten

horen en dat is niet meer dan terecht. Het is belangrijk om hen actief te betrekken en vanuit een positieve bril benaderen. Het betrekken van senioren bij het lokale beleid is belangrijk omwille van verschillende redenen. Een van die redenen is de vergrijzing en verzilvering van de bevolking.

Onze senioren maken nu al een aanzienlijk deel uit van onze samenleving en dit aandeel zal nog een tijdje blijven groeien. Het is dan ook maar logisch dat ze gehoord en vertegenwoordigd worden binnen het lokale beleid. Het beleid zal zo meer gedragen worden en meer deel uitmaken van een inclusievere samenleving.

Zeg **JA** tegen structurele inspraak van ouderen

Engagementsverklaring

Beste lokale politieke partij

De Vlaamse Ouderenraad is van mening dat ouderen een stem verdienen in het lokaal beleid. Samen met andere generaties moeten ze de kans krijgen om hun stad of gemeente actief mee vorm te geven, zodat die op hun noden en behoeften is voorzien. U kan daar een belangrijke rol in spelen. En deze engagementsverklaring in aanloop naar de lokale verkiezingen van 2024, geeft u daarbij een duwtje in de rug.

Lokale ouderenraden zijn een essentiële schakel in het lokaal ouderenbeleid.

De lokale ouderenraad is een klankbord voor het lokaal bestuur en een duurzaam kanaal waarlangs ouderen op eigen initiatief signalen kunnen geven. Maar evenzeer is het een **platform van geëngageerde vrijwilligers en verenigingen**, die hun handen uit de mouwen willen steken om de doelen van het lokaal beleid mee waar te maken.

Met behulp van een diverse vrijwilligersgroep, de juiste ondersteuning en een actief luisterend oor vanuit het lokaal bestuur, hebben **lokale ouderenraden heel wat in hun mars** om mee te bouwen aan een leeftijdsvriendelijke gemeente.

Lokale ouderenraden zijn een waardevolle partner in het participatiebeleid van de stad of gemeente. Samenwerking en co-creatie tussen een lokaal bestuur en een lokale ouderenraad garanderen mee draagvlak bij burgers.

Toch is er sprake van ongerustheid op het terrein.

Lokale besturen hebben sinds 2018 de opdracht om een lokaal participatiereglement op te maken. In dat reglement moet het lokaal bestuur beschrijven hoe burgers, en dus ook ouderen, kunnen participeren aan het lokaal beleid. En welke regels en afspraken daarbij gelden. Heel wat lokale besturen herdenken hun **participatiebeleid** sindsdien ingrijpend. Ze zijn op zoek naar de beste manier om burgers te betrekken bij hun beleid.

Maar al te vaak wordt er hervormd zonder écht de krachten te bundelen met wie vandaag al geëngageerd is. En dat zorgt voor ongerustheid. Want er bereiken ons signalen dat verschillende ouderenraden dreigen ontbonden te worden. Of dat ze opgaan in nieuwe participatiestructuren waarin er weinig **échte en structurele inspraak van ouderen** mogelijk is.

Daarom vragen wij uw engagement.

Uw politieke partij draagt ongetwijfeld een warm hart toe aan de beleidsparticipatie van diverse burgers in uw stad of gemeente. Ook van ouderen. Daarom vraagt de Vlaamse Ouderenraad u om u in aanloop naar de lokale verkiezingen van 2024 te engageren:

- ✓ Voor een **lokale ouderenraad** waarin de stem van ouderen structureel gehoord wordt
- ✓ Voor de **ondersteuning** van de werking van die ouderenraad

..... [lokale politieke partij] engageert zich om, samen met de Vlaamse Ouderenraad, te pleiten voor een optimale mix van ouderenbeleidsparticipatie in het lokaal beleid. Dit doen we via vaste advies- en overlegstructuren van en voor ouderen, met ruimte voor nieuwere vormen van participatief beleid. En we ondernemen acties om deze vormen van participatie mee waar te maken.

Datum

Handtekening

Meer inspiratie over hoe een lokaal bestuur een lokale ouderenraad structureel kan ondersteunen? De brochure '**Ouderen weten raad - Uitdagingen door de ogen van ouderenraden**' biedt u concrete handvatten. Surf naar www.ouderenraden.be/ouderenwetenraad.

Ouderen wetenraad

UITDAGINGEN
DOOR DE OGEN VAN
OUDERENRADEN

Met de steun van

Senioren

aan het woord

Herentals, voor en door ouderen